

Mehdi Jomaa: 'Uiteindelijk waardeerde de bevolking onze eerlijkheid.' FOTO PHIL NIJHUIS

stelling van het binnenland vergeleken met de meer ontwikkelde kuststreek. Maar we weten dat direct na een revolutie de economische problemen toenemen. Onrust schrikt buitenlandse investeerders af.

"Democratie komt tegemoet aan de roep om vrijheid, maar niet direct aan de economische noden. Dan komen politici in de verleiding kiezers te winnen met mooie beloften, die ze uiteindelijk niet kunnen waarmaken.

"Onze interim-regering moest de waarheid vertellen en hervormingen voor de lange termijn in gang te zetten. We moesten duidelijk maken dat in een democratie met burgerschap ook verantwoordelijkheden komen, en dat de korte termijn niet rooskleurig is. Tegelijk moesten we een perspectief voor de lange termijn schetsen, zodat mensen zouden beseffen waarom ze een inspanning leverden.

"Uiteindelijk waardeerde de bevolking onze eerlijkheid. Ondanks dat we het mes in de overheidssubsidies zetten, bleven we populair. We brachten bijvoorbeeld een kritische analyse van de staat van de economie naar buiten. We probeerden geen loze beloften te doen of torenhoge verwachtingen te wekken. De huidige regering heeft soms wel weer de neiging om te veel te beloven. Democratisering is niet een rechte weg naar boven."

Wat kan de buitenwereld leren van het Tunesische succes?

"Ieder land is uniek, dus ons model is niet zomaar elders toepasbaar. Wat we wel met anderen kunnen delen, is het belang van dialoog. Ook tijdens diepe crises zijn Tunesiërs met elkaar blijven praten. Het is beter oneindig lang om de tafel te zitten dan te vechten.

'We weten dat direct na een revolutie de economische problemen toenemen. Onrust schrikt buitenlandse investeerders af.'

"Hoe die dialoog vorm kan krijgen verschilt per land. In Tunesië is het maatschappelijk middenveld sterk. In Libië is dat na veertig jaar Kadafi veel zwakker. Libiërs zullen hun eigen manier moeten vinden om een dialoog op gang te krijgen.

"Europa, de Verenigde Staten en ons buurland Algerije hebben een positieve rol gespeeld. Ze moedigden het proces van dialoog aan, maar bemoeiden zich niet met de inhoud. Als buitenstaanders partij kiezen voor een kamp of wapens sturen, dan stimuleren ze alleen maar confrontatie."

Niet alles lijkt rooskleurig in uw land. Drieduizend Tunesiërs vechten met Islamitische Staat in Syrië, en dit jaar pleegden extremisten twee aanslagen op toeristen. Hoe groot is de terreurdreiging?

"Terrorisme is een regionaal probleem. Veel aanslagen worden voorbereid vanuit Libië. In Tunesië zelf maakten extremisten misbruik van de revolutie. Er was ineens veel vrijheid en de staatsinstellingen waren verzwakt. In dat klimaat lokt IS werkloze jongeren met beloften van geld en vrouwen. Inmiddels zijn we waakzamer. Tegelijkertijd willen we ook niet terug naar de politiestaat van Ben Ali. Het is een uitdaging om daarin de juiste balans te vinden."

Tunesië worstelt ook met de vraag hoe fundamentalisten een plaats te geven in het politieke systeem. Ennahda was bang om op te treden tegen salafisten die een universiteit bezetten. Kunnen deze mensen een plaats vinden in de democratie?

"Mijn lijn was altijd helder. Iedereen mag zijn eigen ideologie aanhangen, zolang het maar binnen de wet gebeurt. Daarom heeft mijn regering een aantal moskeeën gesloten. Oproepen tot geweld is niet acceptabel. Met die ondergrens kunnen veel groepen naast elkaar bestaan. We moeten niet naïef zijn en alles maar toestaan van mensen die een beroep doen op religie. Ik ben moslim, en ik waardeer onze seculiere grondwet."

In veel islamitische landen lijkt de relatie tussen seculieren en islamisten gespannen. Denk aan de confrontatie tussen de Turkse president Erdogan en de oppositie, of de coup van legerleider Sisi tegen de moslimbroederschap in Egypte. Kan Tunesië aan deze polarisatie ontkomen?

"Ik ben geen kenner van Turkije of Egypte, maar de situatie in Tunesië is anders. Wij interpreteren de islamitische scriptuur aan de hand van de tijdgeest en de plaatselijke omstandigheden. Onze seculiere grondwet is door 96 procent van de volksvertegenwoordiging aangenomen.

"Ook Ennahda beseft uiteindelijk dat het secularisme diep verankerd is in de maatschappij, en legde zich bij de tekst neer. Nu werken Ennahda en Nidaa Tounes pragmatisch samen in de nieuwe regering. Tunesië is op weg naar een soort Europees systeem met liberalen, sociaaldemocraten en islamdemocraten. Ons voordeel is dat de samenleving van oudsher weinig verdeeld is. Mensen met en zonder hoofddoek zijn gewend om op het werk of in de familie met elkaar te praten."

Hoe ziet u de toekomst van Tunesië?

"De democratische transitie verloopt goed, dus ik ben ervan overtuigd dat we op lange termijn gaan slagen.

"De voornaamste problemen zijn nu het terrorisme en de economie. Cruciaal is dat de buitenlandse investeringen toenemen. Dan komen er banen voor jongeren en verdwijnt een voedingsbodemp voor radicalisme. De situatie is nu niet eenvoudig, omdat terroristen juist de toerismesector proberen te raken.

"Uiteindelijk is het een Europees belang te investeren in Tunesië. Dat is goedkoper dan wachten totdat nieuwe onvrede tot een revolutie leidt of tot het terrorisme toeneemt. In het slechtste geval krijgt Europa te maken met Tunesische vluchtelingen of met een uitvalsbasis van IS naast de deur."